

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2024**



Pokrówka, marzec 2025 r.

Spis treści:

I.	Zadania własne gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	3
II.	Realizacja innych zadań wynikających z gminnego programu wspierania rodzin w 2024 roku	9
III.	Potrzeby związane z realizacją zadań na 2025 rok	11

Wstęp

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który zobowiązuje Wójta do złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań do dnia 31 marca każdego roku.

Ustawa wskazuje, że pracę z rodziną organizuje podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania oraz że wyznaczonym podmiotem może być Ośrodek. W naszej Gminie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Ustawa ta, oprócz zadań nałożonych na jednostki samorządu terytorialnego określa całokształt zadań administracji publicznej z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

I. Zadania własne gminy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

1. Opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny – w 2022 roku został uchwalony Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025, który został przyjęty Uchwałą Nr LIX/557/2022 Rady Gminy Chełm z dnia 29 grudnia 2022 r. Program został opracowany i jest realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Chełm.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez asystentów rodziny – w 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Chełm od 15 lipca 2024 r. zatrudniał pracownika na stanowisku asystenta rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa – Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Chełm w ramach realizacji tego zadania w 2024 roku zatrudniał asystenta rodziny. Asystent rodziny pracował z 7 rodzinami. Jego praca polega na aktywnym wspieraniu rodziny, reagowaniu na sygnały wskazujące na

powstawanie w rodzinie problemów, związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, które otrzymuje z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, policji oraz kuratora sądowego.

Asystent rodziny wraz z pracownikami socjalnymi podejmowali współpracę w zakresie: prowadzenia poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej oraz udzielania informacji na temat pomocy świadczonej przez właściwe instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe, udzielania pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w znalezieniu pracy, podnoszeniu kwalifikacji zawodowych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, współpracy z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, monitorowania funkcjonowania rodziny, prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, sporządzania na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach. Objęto wsparciem 7 rodzin w tym 9 dzieci mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. W 1 rodzinie są prowadzone działania w zakresie nabycia i utrwalania kompetencji rodzicielskich co umożliwiłoby powrót 2 dzieci z Domu Dziecka w Kazimierzy Wielkiej oraz 1 dziecka z Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej w Kazimierzy Wielkiej do rodziny biologicznej.

- b) Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających – na terenie Gminy Chełm nie szkolono rodzin wspierających oraz nie podpisano umów w tym zakresie z uwagi na brak chętnych do bycia rodziną wspierającą. Natomiast pracownicy Ośrodka czynnie uczestniczyli w różnych szkoleniach i konferencjach z zakresu Pieczy Zastępczej organizowanych przez instytucje zewnętrzne.

Prowadzono kampanie informacyjno - ulotkową podczas różnych spotkań organizowanych na terenie gminy. Pracownicy OPS Gminy Chełm opracowali ulotkę i plakat informacyjny POSZUKUJEMY DO WSPÓŁPRACY RODZIN WSPIERAJĄCYCH. Ponadto umieszczano na tablicach informacyjnych w miejscowościach na terenie gminy plakat z w/w informacją celem pozyskania rodzin w zakresie rodzin wspierających i rodzicielstwa zastępczego oraz na stronie

internetowej Ośrodka w zakładce wspieranie rodziny umieszczone są informacje dotyczące zagadnienia link: <https://chelm.naszops.pl/przemocdomowa>

Pracownicy Ośrodka czynnie uczestniczyli w różnych szkoleniach i konferencjach z zakresu Pieczy Zastępczej organizowanych przez instytucje zewnętrzne. Materiały w postaci plakatów, ulotek i materiałów informacyjnych są udostępnione: w siedzibie OPS w miejscu widocznym dla interesantów, wywieszone zostały na tablicach ogłoszeń w miejscowościach gminy oraz przekazane sołtysom. Ponadto na stronie internetowej Ośrodka w zakładce przemoc domowa link: <https://chelm.naszops.pl/przemocdomowa> umieszczone są istotne informacje

- c) Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci – na terenie Gminy Chełm nie funkcjonują takie placówki. Zadanie w zakresie prowadzenia wsparcia dziennego przekazano miastu Chełm, zgodnie z Uchwałą Nr XVII/145/2012 z dnia 30 kwietnia 2012 r.

Głównym zadaniem ŚDS jest zapewnienie opieki dziennej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomoc w nauce, realizacja oddziaływań profilaktycznych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień podopiecznych, organizowanie czasu wolnego. ŚDS to miejsce, w którym nie tylko mogą spędzać czas wolny, ale również brać udział w różnego rodzaju zajęciach: socjoterapeutycznych, profilaktycznych, interpersonalnych ogólnorozwojowych (plastycznych, muzycznych, tanecznych, sportowych) z tej formy zajęć skorzystały 3 osoby z terenu Gminy Chełm i 1 osoba uczęszczała na zajęcia organizowane przez Warsztaty Terapii Zajęciowej.

W 2024 roku mieszkańcy korzystali również z pomocy innych placówek:

- stowarzyszenie Integracji Rodzina Przyjaźń – 75 osób,
- ze świadczenia Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Ośrodka Profilaktyki, Diagnostyki i Terapii Zdrowia Psychicznego RODZINA w Chełmie, przy ul. Ogrodowa 46 – 24 osoby. Wśród nich z działań terapeutycznych skorzystało 166 osób. Odbyło się 92 godzin sesji psychoterapii grupowej, z których skorzystało 31 osób oraz 190 godzin psychoterapii indywidualnej, z której skorzystało 135 osób,

- działaniami rehabilitacyjnymi objęto 147 osób, natomiast z sesji psychoterapii rodzinnej skorzystało 49 osób. Każdy pacjent posiadał uprawnienia do wielokrotnego korzystania ze świadczeń,
- sesji psychoterapii grupowej skorzystało 80 osób,
- warsztatów After Care (Maraton terapeutyczny) – 18 osób

Zarządzeniem Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Chełm z dnia 28 grudnia 2023r. został powołany zespół do opracowania i przeprowadzenia ankiety dotyczącej diagnozy potrzeb wśród mieszkańców Gminy Chełm w zakresie utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci.

Celem przeprowadzenia badań ankietowych było zdiagnozowanie potrzeb w zakresie stworzenia placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Chełm. Zmiany, które nastąpiły w systemie pomocy społecznej wymusiły inny sposób pracy z klientem. W ciągu ostatnich lat zmieniły się potrzeby społeczeństwa, w tym społeczności lokalnych. Poprzednio nastawienie klientów pomocy społecznej skupiało się na korzystaniu z form wsparcia finansowego czy też rzeczowego. Obecnie status społeczny znacznej ilości osób wzrósł, co powoduje potrzebę niesienia pomocy instytucjonalnej, pracy socjalnej, w mniejszym stopniu pomocy finansowej.

Badanie zostało przeprowadzone za pośrednictwem kwestionariuszy ankiet papierowych, wśród losowo wybranych 203 mieszkańców Gminy Chełm. Kwestionariusz ankiety składał się z 22 pytań, w tym z czterech otwartych.

Głównym celem badawczym było zdiagnozowanie potrzeb w zakresie stworzenia placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Chełm.

Z analizy powyższych danych wynika, że nie zachodzi potrzeba tworzenia nowych placówek wsparcia dziennego. Instytucje, które funkcjonują na terenie Gminy Chełm (światlice wiejskie, świetlice szkolne, szkoły) w dostatecznym stopniu zabezpieczają potrzeby w zakresie opieki, rozwoju i wychowania dzieci i młodzieży. Pomoc oraz poradę mogą uzyskać także rodzice borykający się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Z analizy ankiet można wnioskować, że mieszkańcy oczekują rozszerzenia programu zajęć świetlic wiejskich, szkolnych oraz dodatkowych zajęć pozalekcyjnych min. sportowych, rozwijających zainteresowania itp.

Zasadne byłoby wykorzystanie potencjału rozbudowanej infrastruktury Gminy Chełm min. świetlic wiejskich, szkół w celu lepszego zaspokojenia potrzeb w zakresie zapewnienia opieki i wsparcia dzieciom i ich rodzinom.

d) Organizowanie i dofinansowywanie obozów profilaktyczno-socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, problemem przemocy i z grup zwiększonego ryzyka:

- 5 dzieci z terenu Gminy Chełm uczestniczyło w koloniach letnich organizowanych przez PCPR – w Ośrodku Wypoczynkowym HARNAS w miejscowości Ząb w województwie małopolskim w okresie od 8 lipca do 17 lipca 2024 r.

4. Finansowanie:

- a) Podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny – w 2024 roku nie ponoszono wydatków na szkolenie asystenta rodziny ponieważ asystent rodziny korzystał z bezpłatnych szkoleń i konferencji organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie i innych podmiotów,
- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy ponoszonych przez rodziny wspierające – nie ponoszono wydatków z uwagi na brak rodzin wspierających.

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka w wysokości:

- w pieczy zastępczej,
 - 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
 - 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z powyższymi założeniami Gmina ponosi koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych.

W 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Chełm pokrywał koszty pobytu 26 dzieci w Domach Dziecka i rodzinach zastępczych: 10 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych, 5 dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych i 5 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych. W Domu Dziecka w Siedliszczu przebywało 3

dzieci, 2 dzieci w Domu Dziecka w Kazimierzy Wielkiej oraz 1 dziecko w Regionalnej Placówce Opiekuńczo - Terapeutycznej w Kazimierzy Wielkiej.

Wartość zadania - 446 453,17 zł, w tym rodziny zastępcze – 110 762,08 zł oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze 335 691,09 zł.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.

W 2024 roku Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Chełm sporządził i przekazał dwa sprawozdania rzeczowo – finansowe za okres od 01.01.2024 r. do 30.06.2024 r. oraz za okres od 01.07.2024 r. do 31.12.2024 r. do Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie. Oprócz tego za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej przekazywano sprawozdania jednorazowe.

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Asystent rodziny wraz z pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Chełm na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. W tym zakresie współpracują również z pedagogami szkolnymi, pracownikami służb zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

II. Realizacja innych zadań wynikających z gminnego programu wspierania rodzin w 2024 roku.

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny:

- a) realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej:

W 2024 roku z pomocy skorzystało 58 rodzin z dziećmi o łącznej liczbie osób 241 (16 rodzin z 1 dzieckiem, 23 rodzin z 2 dziećmi, 11 rodzin z 3 dziećmi, 4 rodziny z 4 dziećmi, 3 rodziny z 5 dziećmi i 1 rodzina z 6 dziećmi).

- b) rodzinom udzielono pomocy w postaci:

- zasiłków stałych – dla 48 rodzin 55 osób w rodzinie na kwotę 424 583,00 zł,

- zasiłków okresowych – dla 30 rodzin, 53 osoby w rodzinie na kwotę 65 119,36 zł,
- zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych, rzeczowych – dla 51 osób, na kwotę 26 977,00 zł,
- pomocy w postaci posiłków w szkole – 50 dzieci oraz świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności – 72 osoby, na kwotę 58 750,00 zł,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – brak rodzin.
- Biuro Obsługi Szkół realizowało zadanie w zakresie pomocy materialnej o charakterze socjalnym: 18 uczniom przyznano stypendium oraz 1 uczeń otrzymał zasiłek szkolny za okres styczeń – czerwiec w roku szkolnym 2023/2024 oraz 12 uczniów za okres wrzesień – grudzień w roku szkolnym 2024/2025. W okresie od 01-01-2024 r. do 30-06-2024 r. przyznano stypendia na kwotę 21 788,19 zł, natomiast w okresie od 01-09-2024 r. do 31-12-2024 r. na kwotę 10 862,40 zł. Z tego tytułu poniesiono wydatki na łączną kwotę 32 650,59 zł.

c) realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych:

Świadczenia rodzinne – (zadanie zlecone finansowane z budżetu państwa).

W ramach realizacji zadań zleconych, nałożonych ustawą o świadczeniach rodzinnych w okresie od 01-01-2024 r. do 31-12-2024 r. 608 rodzin skorzystało z różnych świadczeń przewidzianych w/w ustawą, na łączną kwotę 5 678 582,35 zł, w tym wypłacono zasiłki rodzinne wraz z dodatkami.

2. Realizacja programu operacyjnego „Pomoc Żywnościowa” – pomoc żywnościową w formie paczek żywnościowych otrzymało 38 rodzin w tym 83 osoby. Pomoc żywnościowa polegała na kierowaniu rodzin z terenu Gminy Chełm do PCK. Rodziny odbierały osobiście w siedzibie PCK paczki żywnościowe zawierające m.in.(w zależności od dostawy) następujące produkty: mleko, cukier, makaron jajeczny, kasza jęczmienna, powidła śliwkowe, szynka wieprzowa, szynka drobiowa, fasolka po bretońsku, buraczki, groszek z marchewką, ryż, koncentrat, pomidorowy, olej, herbatniki, miód, pasztet drobiowy, mus jabłkowy, płatki owsiane, kawa zbożowa rozpuszczalna. Ponadto przed świętami Bożego Narodzenia w ramach Ogólnopolskiej Akcji „Pomóż Dzieciom

Przetrwac Zimę” 56 rodzin (105 dzieci) otrzymały paczki żywnościowe. Szkoły Podstawowe z terenu gminy wraz z OPS Gminy Chełm aktywnie uczestniczyły w akcji podczas zbiórki ulicznej w dniu 07 grudnia i różnych spotkań organizowanych na terenie gminy. Zebrano 489,7 kg żywności oraz 45 kg odzieży, książek i obuwia. Z wyżej wymienionej żywności i artykułów przemysłowych pracownicy ośrodka przygotowali 56 paczek (105 dzieci), które wspólnie z OSP ze Stawu, Strupina Dużego i Żółtaniec dostarczono rodzinom.

3. Realizacja Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2030 (Uchwała Nr LXXIII/688/2024 Rady Gminy Chełm z dnia 25 stycznia 2024 r.)

W 2024 roku Zespół Interdyscyplinarny obejmował wsparciem 30 rodzin z dziećmi z powodu wystąpienia przemocy w domowej. W rodzinach tych objęto wsparciem 32 dzieci. Zespół ma za zadanie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą. W skład Zespołu wchodzi pracownicy OPS Gminy Chełm, przedstawiciele różnych instytucji, którzy łączą wiedzę i umiejętności w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej i pomocy rodzinom. Sytuacja rodzinna osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą była systematycznie monitorowana przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Chełm oraz dzielnicowych Komendy Miejskiej Policji. Od 2024 r. na terenie gminy prowadzona jest kampania ulotkowa i plakatowa, zwiększająca świadomość w temacie przemocy domowej wraz z informacjami o instytucjach udzielających pomocy ofiarom, sprawcom i świadkom przemocy. Materiały w postaci plakatów, ulotek i materiałów informacyjnych są udostępnione: w siedzibie OPS w miejscu widocznym dla interesantów, wywieszone zostały na tablicach ogłoszeń w miejscowościach gminy oraz przekazane sołtysom. Ponadto na stronie internetowej Ośrodka w zakładce przemoc domowa link: <https://chelm.naszops.pl/przemocdomowa> umieszczone są istotne informacje.

III. Potrzeby związane z realizacją zadań na 2025 rok

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo wychowawczej.

2. Kierowanie na szkolenia, mające na celu podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych i pracowników pracujących z rodzinami.
3. Praca socjalna w rodzinach, w których występują problemy opiekuńczo - wychowawcze.
4. Dalsza współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, policja, sąd).